

نقش خداوند در قرآن بعنوان کارگزار روابط عمومی پیغمبر

خداوند در نقش کارگزار روابط عمومی پیغمبر به زنان محمد درس پیغمبرداری، به مسلمانان درس آداب معاشرت با پیغمبر و زنان او را میدهد، به محمد امتیازات استثنایی برای رفتار و آمیزش با زنانش تفویض و برای نو بیت همخوابگی محمد با زنانش فرمان صادر میکند.

در آیات زیر خداوند از یک طرف به پیغمبرش آئین زناشویی و طرز رفتار با زنانش را می آموزد و در این باره بطور استثنائی مزایایی برای او قائل میشود که سایر مسلمانان و مؤمنان باید از آنها محروم بمانند و از دیگر سوبه زنان پیغمبر آداب معاشرت با دیگران و مخصوصاً جگونگی رفتار با پیغمبر درس میدهد و به آنها توصیه میکند که اگر مرتکب گناه شوند در دنیای اخروی مجازاتشان دو برابر زنان عادی بوده و اگر از پیغمبر اطاعت کنند، پاداششان دو برابر زنان دیگر خواهد بود.

آیات زیر حاکی است که زنان پیغمبر برای رستگاری در دنیای اخروی باید مطیع و منقاد محمد بوده و خود را وقف خواست های انسانی او کنند. آیات ۲۸ تا ۳۴ سوره احزاب میگوید:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَ لَكُمْ إِذَا نَادَىٰ الصَّالِحِينَ أَنْ خُذُوا زِينَتَكُمْ وَأَسْرِعُوا
 سُرُوعًا وَحَثِينًا ۚ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تُرَدُّونَ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَالذَّارِ الْآخِرَةُ قُلُوبُ اللَّهِ أَهْلُهَا
 لِلْمُحْسِنِينَ وَكُنْتُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ۚ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ مَنْ يَأْتِ الْبَيْتَ بِغَاسِقَةٍ فَمِنْ مَعْنَبَيْهَا فَلَا تُطْعَمْ لَهَا
 الْعَدَابُ وَضَعَفْتُمْ وَكَانَ عَلَيْكَ أَلْفٌ مِّنْ مِّثْقَالٍ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لِّهٖ مَخْرَجًا ۚ وَمَنْ
 تَعَمَّلْ صَالِحًا نُؤْتِهِمْ أَجْرَهُمْ مَّرْتَبِينَ ۚ وَاعْتَدْنَا لَهُمُ رِزْقًا كَرِيمًا ۚ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ
 لَسْتُ لَكَ كَاحِدٍ مِّنَ النِّسَاءِ إِنْ التَّقِيْنَ ۚ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ
 مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۚ وَكُنَّ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ وَكُنَّ مِنَ الصَّالِحَاتِ ۚ وَاتَّقِينَ
 الرَّكُوعَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ...

«ای پیغمبر به زنان خود بگو اگر شما طالب زینت و زینت‌های زیورزندی دنیا هستید بیاید تا من مهر شما را بردارم و همه را به خوبی و خرسندی طلاق دهم. و اگر طالب خدا و رسول

و مشتاق زندگی آخرت هستید همانا خدا به نیکو کاران از شما زنان پاداشی عظیم عطا خواهد کرد. ای زنان پیغمبر هر کدام از شما که دانسته کارناروائی مرتکب شود او را دو برابر دیگران عذاب کنند و این بر خدا آسان است. و هر که از شما مطیع فرمان خدا و رسول باشد و نیکو کار شود، پاداشش دو بار عطا کنیم و برای او روزی بسیار نیکو مهیا سازیم. ای زنان پیغمبر شما مانند سایر زنان نیستید. شما باید از خدا بترسید. پس با مردان به نرمی و نازکی صحبت نکنید و نماز پادار بد و زکوة مال به فقیران بدهید و خدا و رسول را اطاعت کنید.»

آیات ۵۰ تا ۵۳ سوره احزاب در چنان سطح ناهنجاری تنظیم شده که انسان به شگفتی می افتد که چگونه خداوند عالم با جبروت لاهوتی اش به امور جنسی و زناشویی پیغمبرش پرداخته و برای نوبت همخوابگی محمد با زنانش قاعده وضع میکند. آیات شماره ۵۰ و ۵۲ سوره احزاب قبلاً در صفحات ۲۰۳ و ۲۰۴ این کتاب شرح داده شده و مدلول آیه ۵۱ سوره مذکور به شرح زیر است:

تُذَوُّنَ مِنْ نَفْسِهِمْ وَ تَقْوَىٰ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِهِمْ وَمِنَ ابْتِغَاءِ مَكْرٍ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ
فَلَا أَذَىٰ لَكَ أَنْ تَقْرَأُ مِنْهُمْ وَلَا كِتَابٌ عَلَيْهِمْ لِيُذَكَّرُوا...^۱

«توای رسول در همبستر شدن با زنهای خود لازم نیست نوبت را مراعات کنی. هر یک از زنان را میبیل داری نوبتش را عقب بینداز و هر یک از آنها را از خود راندی باز میتوانی او را نزد خود بخوانی. این موضوع باعث شادمانی دل و روشنی دیده آنها خواهد شد و هرگز هیچیک از آنها نباید از آنچه که تو میل میکنی ناراضی و محزون باشند، بلکه همه باید به— آنچه که تو به آنها عطا میکنی، خشنود باشند...»

یکی از مواردی که شأن قرآن کتاب آسمانی خاتم انبیاء را از شمار کلام الهی خارج میکند، موضوع داستان مار به قبطیه یکی از زنان محمد است. شرح موضوع بدینقرار است که روزی حفصه دختر عمرو یکی از زنان محمد با اجازه او به خانه پدرش رفت. محمد در غیاب حفصه، یکی دیگر از زنانش را که مار به قبطیه نام داشت و سیاه پوست بود او را از مصر بعنوان هدیه برای محمد فرستاده بودند، به اطاق حفصه برد و با او همبستر شد. حفصه بعلمت خاصی زودتر از موعد مقرر به خانه مراجعت کرد و متوجه گردید که محمد با مار به

همبستر شده است. لذا فریاد برآورد که چرانوبت اورابه کنیز سیاهی داده و بدینوسیله سبب هتک آبروی او نزد سایر زنانش شده است. محمد برای راضی کردن حفصه اظهار داشت ما ریه را بر خود حرام میکند و در ضمن از حفصه خواست که این را از نزد خود محفوظ نگاهدارد و در این باره با کسی سخن نگوید. حفصه فوراً موضوع را به عایشه اطلاع داد و عایشه نیز در این باره با محمد صحبت کرد. محمد برای عایشه سوگند خورد که ما ریه را بر خود حرام خواهد کرد.^۱ سپس خداوند در تعقیب واقعه مذکور، آیه اول سوره تحریم را به شرح زیر بر محمد نازل کرد:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبِعِ مَرْضَاتِ أَزْوَاجِكَ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

«ای پیغمبر برای چه آنرا که خدا برای تو حلال کرده، برای خشنود کردن زنان بر خود حرام کردی و خداوند آمرزنده و مهربان است.»

«دیدار»^۲ نوشته است، محمد بیشتر از هر فرد بشر که تا کنون در این دنیا زیسته است، به زنان علاقه مند بود و همچنین بیشتر از هر فرد دیگری با برهان و منطقی آشکار دشمنی میورزید.^۳

حاصل این بحث آنست که بر طبق آیات مذکور سوره احزاب، حقوق محمد در باره زنان از سایر مؤمنان وسیع تر است و وی بعنوان پیامبر خدا بر طبق آیات قرآن و فرمان خدا مجاز شده است از مزایای زیر بطور استثنایی استفاده کند:

- ۱- بیش از چهار زن عقدی میتواند داشته باشد. (آیه ۵۰ سوره احزاب)
- ۲- محمد میتواند با خواهرانش وندان نزدیکش که با وی مهاجرت کردند، ازدواج کند. (آیه ۵۰ سوره احزاب)

۱- شرح داستان عاریه قبطیه را کلبه قرآنها و از جمله قرآن مجید با منتخب التفسیر فارسی، مهدی الهی قمشه‌ای، به خط سید حسین میرخانی (تهران: نشریه الخگر، ۱۳۳۷)، در صفحه ۷۴ ذکر کرده‌اند.
 ۲- Denis Diderot (۱۷۸۴-۱۷۱۳)، فیلسوف، دائره المعارف نویسنده، تئوریست و نویسنده شهیر فرانسوی است که بوسیله نشر عقاید و کتب و نوشته‌های خود، برای وقوع انقلاب کبیر فرانسه، محیط مناسب و باروری ایجاد و نقش مهمی را در انقلاب مذکور ایفاء کرده است.

3- Tor Andrae, *Muhammed, the Man and his Faith*, trans. Theophil Menzel (New York: Barnes and Noble, Inc., 1953), p. 175.

- ۳- می‌تواند هر زن مؤمنه‌ای که خود را بدون مهر به و شهود به او عرضه کند بعنوان همسر بپذیرد. (آیه ۵۰ سوره احزاب)
- ۴- از رعایت عدالت و شناختن حق تساوی برای زنان خود معاف است. (آیه ۵۱ سوره احزاب)
- ۵- نوبت هم‌خواهی با زنانش را به‌رنحوی که صلاح بدانند می‌تواند تنظیم و یا مقدم و مؤخر سازد. (آیه ۵۱ سوره احزاب)
- ۶- در زینبارگی نسبت به سایر مومنان برتری خواهد داشت. (آیه ۶ سوره احزاب)
- ۷- پس از مرگ وی، کسی حق ازدواج با زنانش را ندارد. (آیه ۵۳ سوره احزاب)
- ۸- زنان وی حق تقاضای نفقه بیشتر ندارند. (آیه ۵۱ سوره احزاب)
- ۹- زنان محمد نباید بر مردم ظاهر شوند و از پشت پرده باید با مردم صحبت کنند. (آیه ۵۳ سوره احزاب)
- ۱۰- از زینت‌های متداول دوران جاهلیت باید خودداری کنند. (آیه ۳۳ سوره احزاب)
- ۱۱- از نوبتی که محمد برای هم‌بستر شدن با آنها قائل می‌شود، باید راضی باشند. (آیه ۵۱ سوره احزاب)
- ۱۲- زنان پیغمبر در صورت ارتکاب اعمال ناشایست دو برابر زنان عادی مجازات و در صورت اقدام به عمل شایسته دو برابر پاداش داده می‌شوند. (آیه ۳۰ سوره احزاب)

در آیات زیر خداوند عالم که یکی از ۹۹ لقبش ملک القدوس می‌باشد، در نقش کارگزار روابط عمومی و نشریغاتی محمد در قرآن ظاهر می‌شود و به مسلمانان درس چگونگی سخن گفتن و معاشرت کردن با پیغمبر و همچنین با همسران او می‌دهد.

آیات ۱ تا ۵ سوره حجرات درباره موضوع فوق حاکی است:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْعَبُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
... لَا تَرْفَعُوا أَصْوَابَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ

أَعْمَالِكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ○ إِنَّ الَّذِينَ يَعْطُونَ أَمْوَالَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ عَظِيمَةٌ ○ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنَ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ○

«ای کسانی که ایمان آورده اید بر خدا و رسول تقدم مجوئید و از خدا بترسید که خداوند شنوا و داناست... صدایتان را از صدای پیغمبر بلند تر نکنید و با او بلند صحبت نکنید، همچنانکه با یکدیگر بلند صحبت میکنید تا اعمال نیکنان باطل نشود و شما آنرا نفهمید. کسانی که در حضور پیغمبر آرام صحبت میکنند، خدا در واقع قلوبشان را برای تقوا آزموده است و آمرزش و پاداش عظیم نصیب آنها کرده است. آنهایی که ترا از پشت خانه ات بصدای بلند میخوانند، اغلب افراد بی شعور و بی عقل هستند. و اگر آنها صبر میکردند تا خودت از خانه خارج شوی برایشان بهتر بود و خداوند آمرزنده و مهربان است.»

آیه ۶۲ سوره نور:

رَبَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَم يَذُكُرُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوا ○ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنٍ مِّنْ قَادِرِينَ لَيْسَ مِنَّكَ وَمُتَّعَهُمْ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ○

«مؤمنان حقیقی آنهایی هستند که به خدا و رسولش ایمان کامل دارند و هرگاه در کاری که حضورشان نزد رسول لازم باشد با او جمع شوند، تا اجازه بگیرند از محضر رسول بیرون نسیروند و ای پیغمبر آنانکه از تو اجازه میگیرند در واقع اهل ایمان به خدا و رسول هستند، پس چون از تو اجازه خواهند که بعضی مشاغل و امور خود را انجام دهند، به هر کس که میل داری اجازه بده و برای آنها از خدا طلب آمرزش کن که خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.»

آیه ۶۳ سوره نور:

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ...

«هنگامی که میخواهید پیغمبر را صدا بزنید، او را مانند موقعی که یکدیگر را بین خودتان میخوانید، صدا نزنید...»

در آیه ۵۳ سوره احزاب، خداوند تشریفات چگونگی ورود به منزل پیغمبر،

غذا خوردن سر سفره پیغمبر، آداب صحبت کردن با زنان پیغمبر را به مردم می آموزد و ازدواج با زنان پیغمبر را پس از مرگ او قدغن میکند.

متن آیه ۵۳ سوره احزاب به شرح زیر است:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرٍ لَبِيٍّ لَهُنَّ
وَلَكِنْ إِذَا دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوا إِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَبِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكَ كَانَ
يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَعِجِ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَعِجِ مِنْ الْحَقِّ إِذَا سَأَلَ الْمُؤْمِنِينَ مَتَاعًا فَسَأَلُوهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ
وَلَا أَنْ تَكُونُوا آذِينَ مِنْ بَعْدِ آيَاتِهِ إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝

«ای کسانی که ایمان آورده اید به خانه های پیغمبر داخل نشوید مگر او اجازه دهد و بر سفره طعامش دعوت کند، در آن حال نیز نباید زودتر از وقت آمده و به ظروف غذاچشم انشطار گشائید بلکه موقعی که دعوت شده اید بیائید و موقعی که غذا تناول کردید زود پی کار خود بروید نه اینکه آنجا برای سرگرمی و صحبت باقی بمانید که این کار پیغمبر را آزار میدهد و او از شرم به شما چیزی نمیگوید ولی خدا از اظهار واقعیت به شما شرم ندارد. و هرگاه از زنان رسول متاعی میطلبید از پس پرده طلب کنید که حجاب برای پاکیزه نگهداشتن دلهای شما و آنها بهتر است و هرگز رسول خدا را نیازارید و پس از وفات او هیچگاه با همسرانش ازدواج نکنید که این کار گناهی بزرگ است.»

اگر چه محمد از مردان نامدار تاریخ بشمار میرود، ولی لا اقل مدلول آياتی را که در این فصل تشریح شده، میتوان دلیل ضعف بعضی از خصوصیات روانی او دانست. محمد با تمام نیروی شگرف ذهنی و قدرت فساینده ای که در رهبری مردم شبه جزیره عربستان و بسیج آنها برای جهانگیری تحت لوای دین داشته، معهنا بنظر میرسد که توانایی ذاتی برای کنترل منش و رفتار پیروانش را نداشته است. بهین دلیل است که بجای اینسکه با کار بُرد روشهای مؤثر، منش و اخلاقیات فردی و اجتماعی پیروانش را در جهت حصول اهداف سیاسی اش قالب ریزی کند، پیوسته در کالبد خدایی که در ذهنش ساخته است فرو میرود، از قول او به پیروان خود پند و اندرز میدهد

و کوشش میکند با قدرت لایتناهی خدایی که خود را پیغمبر او معرفی کرده، در مردم نفوذ و آنها را وادار به اطاعت از خواسته‌هایش بکند. از اینروست که می‌بینیم در تئو وین بعضی از احکام و مطالب قرآن، شأن خدا (الله) را در تخیل انسان بی‌اراده و از لحاظ فکری مست بنیاد پائین آورده است. بدین ترتیب خدایی که باید دانا به اسرار آشکار و نهان عالم خلقت بوده و در سطح الوهیت و جبروتی اش به ارشاد و هدایت بندگان ضعیفش بپردازد، در نقش یک عامل بی‌اراده تشریفاتی در قرآن ظاهر میشود و درباره زندگی خصوصی و فردی محمد از قبیل چگونگی ورود به خانه محمد، سخن گفتن و معاشرت کردن با او، غذا خوردن در خانه پیغمبر، آداب رفتار با زنهای محمد و نوبت همخوابگی محمد با زنانش بحث میکند.

از طرف دیگر محمد در تمام مطالب قرآن کوشش کرده است، آیات و مطالب قرآن را بعنوان کلام خدا در سطحی وضع کند که مافوق ذهنیت بشر بوده و دلیل و حجت پیامبری او و یا عبارت دیگر بعنوان معجزه پیامبری اش به پیروان اسلام قابل ارائه باشد^۱، اما با اشتباهاتی که در تئو وین بیشتر مطالب قرآن و مخصوصاً آیاتی که در این فصل ذکر شد، بکار برده است، نه تنها خود را از شمار بزرگ فکران بشری خارج میکند، بلکه نقاط ضعف روانی خود را نیز آشکار میسازد. زیرا هنگامی که در قسمت آخر آیه ۵۳ سوره احزاب از قول خدا به مردم دستور میدهد (بعد از وفات پیغمبر با زنانش ازدواج نکنند)، در واقع خود را آنچنان خودخواه، حسود و بنده احساساتش معرفی میکند که نه تنها در زمان حیات، بلکه پس از مرگ نیز نمیتواند فکر کند که زنهایش به عقد ازدواج مردان دیگر درآیند. عبارت دیگر محمد نه تنها در زمان حیات گروهی از زنان را در حرمت سرایش مقتید و آنها را آلت هوسهای

۱. در قرآن آیات زیادی وجود دارد که آنرا معجزه نبوت محمد میدانند. اما شگفت آنجاست که حتی آیات مذکور نیز دارای تضاد و تناقض های چشمگیر میباشد. از جمله آیه ۲۳ سوره بقره میگوید: «اگر شما درباره قرآنی که ما بر بنده خود محمد فرستادیم شک دارید، یک سوره مانند آن بیاورید.» آیه ۱۳ سوره هود میگوید: «... اگر راست میگوئید با کمک همه فصیحای عرب بدون وحی خدا ده سوره مانند آن بیاورید.» و آیه ۸۸ سوره اسری میگوید: «اگر جن و انس متفق شوند که مانند این قرآن کتابی بیاورند، هرگز به این کار موفق نخواهند شد.»

نفسانی اش قرار میدهد، بلکه آنقدر خودخواه، حسود و ضعیف النفس است که حتی پس از مرگش نیز حاضر نیست، زنانش از یک زندگی نسبی آزاد انسانی برخوردار باشند.

گردآورنده:
شاهین کاویانی

[/http://derafsh-kaviyani.com/books](http://derafsh-kaviyani.com/books)